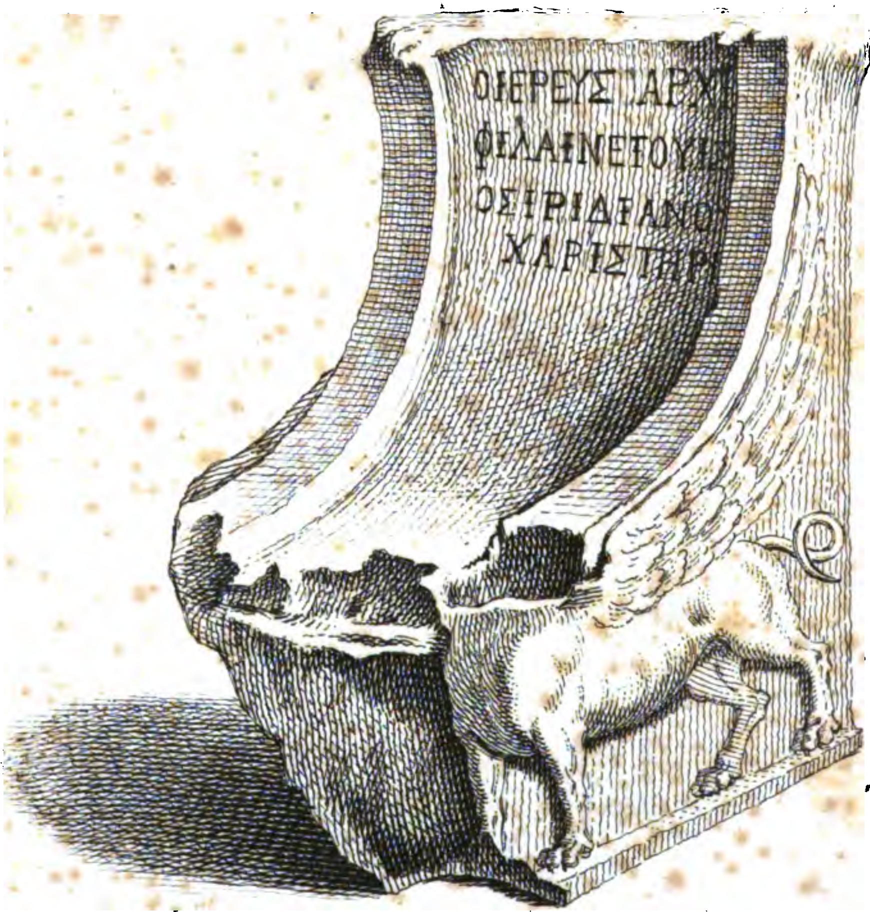
[redacted]

ΟΙΕΡΕΥΣ ΑΡΧ
ΦΕΛΑΙΝΕΤΟΥ
ΟΣΙΡΙΔΙΑΝΟ
ΧΑΡΙΣΤΗΡ

MARMOR ESTONIANUM,

SEU

DISSERTATIO

DE

SELLA MARMOREA VOTIVA

E S T O N I Æ

In Agro Northamptoniensi conservatâ.

Authore *J. NIXON*, A. M.

L O N D I N I:

Typis J. Bettenham;

Exemplaria prostant apud R. Manby & H. S. Cox. 1744.

ILLUSTRISSIMO

AC

PRÆNOBILI VIRO

D^{NO} D^{NO} THOMÆ

Comiti de POMFRET,

Baroni LEMPSTER, &c.

HANC

DISSERTATIUNCULAM

PRO

Plurimis in ſe Beneficiis collatis

ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Eo (quo par eſt) grati Animi Obſequio nuncupat

J. N.

DISSERTATIO

DE

Sellâ Marmoreâ Votivâ, &c.

MARMOR, ſequentis Diſſertationis Argumentum, Inſcriptionem Græcis Literis inciſam exhibet, quæ olim a Cl.[a] Seldeno, [b] Reineſio, [c] Tomaſino aliiſque prolata eſt; Monumenti interea exhibentis Figurâ non niſi levitèr perſtrictâ. Verba ita ſe habent,

> Ο ΙΕΡΕΥΣ ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ
> ΦΙΛΑΙΝΕΤΟΥ ΙΣΙΔΙ
> ΟΣΙΡΙΔΙ [d] ΑΝΟΥΒΙΔΙ
> ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ.

Cùm ex hâc Epigraphe ſatis conſtet, Marmor noſtrum iis Numinibus, quorum Nomina præ ſe fert, Donarii Titulo dicatum fuiſſe, Rerum Ordo

[a] Marm. Arundel. Append. p. 53. N° 152. Ed. Matt.
[b] Rein. p. 167. [c] De Donar. Lib. Sing. p. 67.
[d] Perperàm Ἀνύβιδι legitur apud Seld.

postulare videtur, ut Dissertationem singularis hujusce Χαριςηρίȣ Notitiæ explicandæ destinatam a generali sacrorum Munerum Antiquitate Usuque auspicemur. Atque horum equidèm Origo ad Humani Generis forsan Primordia referri potest. Idem quippe Rationis Naturalis Lumen, quo Dei Optimi Maximi Existentia evincitur, Honores etiam illi debitos persolvendos esse præcipit; persolvendorum verò Species (nisi forte excipienda sit Animalium mactatorum Immolatio) a diversis Hominum Moribus pro Locorum & Temporum Varietate pependisse verisimillimum est. In hoc autem omnium Ætatum & Gentium Mortales consensisse inveniuntur, ut Officii studium devotumque Animi affectum Donorum Oblatione indicarent; unde & in sacro Numinis Cultu Idem ab Initio obtinuisse meritò credendum est; præcipuè cùm Protoplasti Filios [a] Frugum Gregisque Primitias, necnon *Patriarcham* [b] Spoliorum Decimas (Ακροθίνια) Deo sub primævâ Naturæ Oeconomiâ consecrâsse divini Codices tradant. Quinetiam cùm posteà totus publicæ Λειτȣργίας Ordo Lege a Deo Moysi traditâ constitueretur, Votorum tamen, vel [c] Munerum sponte Oblatorum pro Re natâ Devotioni Locus relictus est; divino tantùm intercedente Mandato, quo eorum post Sponsionem factam Solutio [d], Locusque in quo persolvi debuêre præscribebantur.

[a] Gen. iv. 2, &c. [b] Gen. xiv. 20. [c] Deut. xii. 6. [d] Deut. ch. xxiii. ℣. 21. and ch. xii. ℣. 6.

Imò

Imò adeò altas in Hominum Mentibus Radices egerat hæc Donariorum Religio, ut etiam imminutâ veri Numinis Notitiâ, hæc integra remansit; cæcique Mortales Domini, cui soli debebatur, obliti, debitum tamen hujusce Cultûs Tributum vanis in ipsius Loco suppositis Idolis, vel Dæmonibus, persolvere satagebant. Hinc apud Homerum Ethnicæ Theologiæ æque ac Poeseως Authorem, Peste inter Græcos ab Apolline excitatâ, Achilles Consilium suum proponit, ut in Causas istius Numinis Iræ inquiratur; sive a Votis non redditis, vel ab ingratâ Χαριστηρίου alicujus Detentione profluxisset, ut deinde expiatoriâ quadam Oblatione deliniretur.

[a] Εἴτ' ἄρ' ὅγ' Εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ' Ἑκατόμβης, &c.

Quod ad Donariorum inter Romanos Antiquitatem spectat, quamquam publici Cultûs Cærimoniæ non nisi sub Numæ Imperio ritè constabilitæ fuerunt, Romulum tamen Opima Spolia Jovi Feretrio offerentem, eidemque Deo Statoris Titulo Templum postea voventem referunt [b] Historici: Adeoque sequentibus Sæculis invaluit hæc Votorum Religio, ut digna Res prorsus videbatur, cui unâ [c] e duodecim Tabularum Legibus prospiceretur.

[a] Hom. Il. A. 65. Ob vota non reddita. S. Clark.
[b] Liv. L. 1. [c] Vota cautè redduнto. Cic. de Leg. L. 2. §. 9.

Hæc Donaria apud Græcos communi Nomine Δῶρα, Ευχαὶ, [a] Αναθήματα, vel Αναθέματα, necnon Ἀνακείμενα, pro vario ſcilicet eorum in [b] Templis ſitu, appellata ſunt. Unde ſynonyma inter Latinos Vocabula, Dona, Vota, Munera, &c. quæ omnia, ſicut & multiplices Donariorum Species pro diverſis Hominum Conditionibus, apud [c] Tomaſinum uberrimè explicata inveniet Lector. Noſtro Propoſito abunde ſatisfacit triplex iſta Diviſio a doctiſſimo [d] Archæologiæ Græcæ Scriptore inſtituta, & ab Offerentis Intentione deducta; quâ ſcilicet ſacra hæc Munera vel ad Deorum Iram placandam, vel ad Beneficia ab iis impetranda, vel denique in grati Animi ob ea impetrata Teſtimonium oblata fuiſſe ſtatuamus.

ΔΩΡΑ ΙΛΑΣΤΙΚΑ. Primi Generis a ſacris Literis proculdubio derivati Exemplum divinæ proxima Homeri Authoritas ſupra allata ſuppeditavit: Cui etiam alterum ab eodem memoratum adjungi poteſt; quo ſcilicet Hector Matrem Hecubam adhortatur, ut

[a] Cl. Salmaſius ea Donaria 'Αναθήματα dici vult, quæ in Templis Ornamentorum Loco affigi, vel ſuſpendi ſolebant, quaſi ab ἀναθεῖναι, diſponere, derivata: 'Αναθεμάτων verò Nomine deſignari Res quaſlibet a reliquo Corpore vel Numero in ſacros Uſus ſegregatas, viz. Agros, Domicilia, &c. quaſi ab ἀναθέσθαι, ſeparare, deducta. Sed de hâc Differentiâ (ut ipſe fatetur) contrà ſentiunt Viri in his Literis doctiſſimi. Exerc. Plin. in Solin. Vol. 2. p. 767.

[b] ——— Siqua meis venatibus auxi,
Suſpendive Tholo, aut ſacra ad veſtigia fixi. Æn. 9. v. 407.

[c] Tomaſ. de Donar. Lib. Sing.

[d] Potteri Arch. Græc. Vol. I. p. 235.

Πέπλον

Πέπλον—ὅςις——χαριέςαἶος ἠδὲ μέγιςος [a],

Minervæ ad Genua ponat; additâ insuper & Sacrificii Promissione, si modò Dea Trojanos miserata Diomedem ab Urbe averteret. Sinonem etiam Trojanis de Equo a Græcis constructo ita pro receptâ sui Temporis Opinione comminiscentem inducit [b] Virgilius,

Hanc——pro Numine læso
Effigiem statuêre, Nefas quo triste piarent.

Huc addi potest infame istud Ethnicæ Superstitionis Monumentum, Votum scilicet *Febri* Deæ (si placet) inauspicatæ hoc Titulo sacratum [c]; *Febri Divæ, Febri sanctæ, Febri magnæ, Camilla pro Filio malè affecto* P.

De hujusmodi Muneribus ultrà observandum venit, quòd peculiari Nomine Θελκτήρια & Μείλια a veteribus appellata sunt. Sic Trojani [d] a Demodoco exhibentur Consilium inter se captantes, an Equum, fictum Græcorum Donarium, in Urbe restare sinerent

Θεῶν Θελκτήριον εἶναι,

Argonautas etiam adhortatur Orpheus [e],

[a] Iliad. Z. ℣. 272.
[b] Æn. 2. ℣. 183.
[c] Grut. p. 97.
[d] Odyss. Θ. ℣. 509.
[e] Apoll. Rhod. L. 4. ℣. 1548. Et Πηδάλιον ab Agamemnone in Dianæ Templo Aulide oblatum—Μείλιον Απλοΐης—a Callimacho appellatur. Hymn. in Dian. ℣. 230.

—Ἀπόλλωνος Τρίποδα μέγαν ἔχθεν Νηὸς
Δαίμοσιν ἐγγενέταις Νόσω ἔπι Μείλια θέσθαι·

ΔΩΡΑ ΑΙΤΗΤΙΚΑ.

Secundæ ſacrorum Munerum Claſſi annumeranda ſunt ea, quæ Beneficii alicujus obtinendi Gratiâ Diis offerebantur: cùm verò omnium Votorum ſummum ſit Valetudinis & Incolumitatis vel continuandæ vel recuperandæ Deſiderium, pleraque hujus Generis Monumenta invenimus—Ὑπὲρ Σωτηρίας, *Pro Salute, Itu* [a], *& Reditu*, &c. inſcripta; quæ adeò propter vocum Συνωνυμίαν, & Ellipſεων uſum in his Formulis frequentiſſimum non niſi per Phraſεων—*ex Voto*, V. S. L. M. &c. Additamentum ab Euchariſticis [b] facile diſtinguenda ſunt.

De his Δώροις αἰτητικοῖς hoc etiam ſubjungi poteſt, quòd ſequioribus Sæculis perditiſſimi Homines & Cœleſtium inânes eò tandem Impietatis devenêre, ut Deos [c] ex pravis Affectibus humanis æſtimantes, lautis eos Donis adeo corrumpi poſſe crediderunt, ut non modo Offerentium Vi-

[a] *Salvos ire, Salvos redire.* Monumentum apud Montfaucon: Vol 2. p. 1. l. 4. [b] Vid. Spon. Not. in Ὑπὲρ Σωτηρίας in Mon. Palmyr. Miſcell. p. 2.

[c] *Quid juvat hoc, Templis noſtros immittere Mores,*
Et Bona Dîs ex hâc ſceleratâ ducere Pulpâ? Perſ. Sat. 2. ℣. 62.
——*Quâ Tu* Mercede *Deorum*
Emeris *Auriculas?*—— ib. ℣. 29, 30.

Ita Lucian. Vota Imagini appenſa Μισθὸν ἐπὶ τῇ Ἰάσει vocat. Φιλοψ. p. 835. Ed. Bourd.

tiis

tiis non irasci, sed & eorum vel turpissima petentium Precibus faciles Aures præbere cogerentur.

Ad tertium Donariorum Genus, eorum scilicet quæ propriè Χαριστήρια dicenda sunt, adproperamus. Talia fuere ea, quæ post evitata Pericula Θεοῖς Ἀποπομπαίοις, Ἀλεξικάκοις, Averruncis [a], &c. (inter Græcos scilicet Jovi, Apollini, Herculi, &c. interque Latinos Διοσκούροις) offerri solebant: Vel quæ quis acceptis Beneficiis Deorum alicui obtulit, cui ea referre voluit, aut cujus Cultui maximè addicebatur. Hæc varias ob Occasione Appellationes obtinuerunt, viz. Ἐκβατήρια [b], quæ post exantlatos Maris Labores; Σῶστρα [c], Σωτήρια, & Νόσων Ζωάγρια, quæ ob recuperatam a Morbo Salutem; Εὐαγγέλια [d], quæ ob acceptum faustum Nuncium, &c. offerebantur; Titulosque etiam Doni Speciem, necnon cæteras Rei Circumstantias indicantes exhibuerunt; addito plerumque ad Finem, Εἰς [e] Ἀνάθεσιν τοῖς Θεοῖς τοῖς Σωτῆρσι [f]. Εὐεργεσίας καὶ Εὐδοκίας Χάριν. Εἰς [g] Μνείαν Χά- ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ.

[a] Sic Dominum meretriciis Amoribus expeditum adhortatur Servus, ut

——*Dis depellentibus Agnam*

percutiat. Pers. Sat. 5. ℣. 167.

Vid. & Fleetwoodi Syll. p. 7. & passim.

[b] Histoire de l'Acad. des Inscript. ℣. 3. p. 18.

[c] Fleetw. Syll. p. 35.

[d] Vid. Plut. apud Chish. Antiq. Asiat. p. 71.

Ἀντίοχος πυθόμενος τὸν Ἀδελφὸν σώζεσθαι ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ τοῖς Θεοῖς ἔθυσε.

[e] Chish. p. 67. [f] Grut. p. 95.

[g] Montfauc. V. 2. p. 1. l. 4. c. 4.

ριον. Χαριστήριον vel ſeparatim (ut in Monumento noſtro & [a] *Reineſiano*) vel cum Ἀνέθηκε [b] conjunctum. Παραθήκην [c] ἐποίησε. Ευχαριστῶν [d]. Ευχαριστήριον [e]: vel effuſiore Stylo—Ὑπὲρ Εὐχαριστίας ἀνέθηκεν ἐπ' Αγαθῷ (vel Αγαθῶν [f], i. e. Pro Beneficiis collatis) &c.

De his tribus Sacrorum Munerum Speciebus in genere adnotandum eſt, quòd aliquando e Deorum Suggeſtu (ut crediderunt cæcutientes Ethnicorum Mentes) provenirent; Eoque ipſis vel Divinâ Επιφανείᾳ [g], ſeu Somnio immediatè; vel mediante Oraculo, ſeu Sacerdotis Effato, patefactò. Hinc illæ Formulæ Epigraphis familiares, [h] Κατὰ Πρόσταγμα,—Κέλευσιν [i],—ἐξ Ἐπιτάγματος [k] Θεῦ. *Ex Præcepto*, *Imperio*, *Religione*, &c. *Dei*. *Ex Viſo*. *In Somnio admonitus*. *Ex Oraculo*. *Pontificum Monitu*. *Ex Vaticinatione* [l]. *Viſo* [m] *omine*, &c.

Hæc tria inſuper Donariorum Genera communi *Votorum* Nomine deſignata fuiſſe ſupra (p. 8.)

[a] Reineſ. p. 113. [b] Grut. p. 75.
[c] Chiſh. p. 82. [d] Rein. p. 243.
[e] Spon. p. 345. [f] Rein. p. 200.

[g] Sic inter cætera quæ Dianæ Epheſinæ Templum illuſtrabant, ΤΟ ΕΠΙΦΑΝΕΣ τῆς Θεᾶς—memorat *Pauſan.* l. 4. p. 275. Ed. Han.

Idque evenit non temerè, nec Caſu, ſed quòd Præſentiam *ſæpe ſuam Divi declarant.* Cic. de Nat. Deor. l. 2. §. 2.

Credit enim ipſius Dominæ *ſe* Voce *moneri*, &c. Juv. Sat. 6. 531. De fœminâ Iſidis Superſtitioni deditâ.

[h] Rein. 151. [i] Grut. 21. [k] Rein. 199, &c. paſſim.
[l] Grut. 30. [m] Montfauc. Vol. 2. p. 2. l. 4. c. 7.

anno-

annotavimus; latiore nimirum Vocis ſenſu, quo idem ac Rem ſacram [a] vel *devotam* ſonat; vel quia cum *Votis*, i. e. [b] Precibus & [c] Gratiarum Actione conſecrabantur hæc munera; Senſu verò propriore iſtis tantùm Donis Euchariſticis hoc Nomen convenit, quæ præcedente aliquâ Promiſſione offeruntur; cùm ſcilicet quiſpiam ingruente Malo vel Periculo oppreſſus, Deorum Auxilium imploret ſacrâ Sponſione Verbis [d] aut Mente conceptâ ſeſe identidèm obſtringens [e], quòd Salutis exoptatæ compos Munus Conſervatori ſuo ſacraret. Hìc ut vovendi Actus, ſic & Effectum vel Donum quo adimpleretur, *Votum* Μετωνυμικῶς appellari poterat.

Obſervandum autèm eſt, quòd hæc ſacri Muneris Devotio acceptum Beneficium aliquando ſubſequi poſſet; ut cùm quis inopinatis, & ipſa Vota prævertentibus Caſibus ereptus, ſe poſtea debita gratæ Mentis Officia Dîs Ἀλεξικάκοις præſtiturum eſſe ſponderet. Sic Horatius [f] de ſeipſo teſtatur,

[a] *Pro ſalute Patriæ ſua capita vovere.* Cic.

[b] *Ceſſas in Vota Preceſque?* Æn. 6. 51.
Quid voveat dulci nutricula majus Alumno. Hor. L. 1. Ep. 3.
Εὐχὴ, *Precatio*, *Votum*. Et Εὔχομαι *Precor*, *Vota facio*. Steph.

[c] Εὐχαριστῶ pro *Gratias agere* uſurpatur, ut *Supplicatio* apud Latinos. Chiſhul. Not. in Pſeph. Sig. p. 55.

[d] In ſubitis Caſibus ipſa Voti Conditio, ſeu Res Precibus optata non ſemper neceſſariò Verbis proferebatur: Satis fuiſſe videtur, ſi Mente ſaltem Voventis conciperetur. Vid. Cleanthi Vot. Æn. 5. 235.

[e] *Votis paciſci*——Hor. L. 3. Od. 29.

[f] L. 3. Od. 8.

Voveram dulces Epulas, & album
Libero Caprum propè funeratus
Arboris Ictu.

Ethnicorum Vota vel publica vel privata fuerunt. Prioris Generis exſtitêre ea, quæ olim pro Reipublicæ, & poſtea pro Imperii Æternitate, & pro [a] Imperatorum Divæque Domûs Salute ineunte Anno [b] in Capitolio verbis Solennibus NUNCUPARI, i. e. (ſecundum Reineſium) *palam nominari*; *tum a Pontificibus, Conſulibus, Cenſoribus, Prætoribus* [c] SUSCIPI, *& referri in Tabulas*; *tandem exeunte* [d] *Anno præeunte Pontifice, Sacerdote, Prætore* PERSOLVI, *& nova in futurum ſuſpici ſolebant.*

Vota privata, quæ pro ſuâ, & ſuorum quiſpiam Salute ſuſcipiebat, non tanto quidèm cum Apparatu facta ſunt; nec ſuis tamen Cærimoniis prorſus caruêre: Hæc enim ſemper cum [e] Sup-

[a] Vid. Numiſm. Ducis Croyaci.—Tab. 12. 21, &c. Gros de Boze Diſſert. de Deeſſe Salut. &c.

[b] Viz. 3tio Non. Jan. quæ Dies in veteri Calendario inſcribitur, *Nuncupatio Votorum*. Noris apud Saling. Theſ. T. 1. p. 443.

[c] Utcunque ſolennis hujuſce Actionis Partes hoc modo cum Reineſio diſtinguamus, Vota tamen *nuncupare*, & *ſuſcipere* paſſim pro ſynonymis uſurpari videntur. Vid. *Suetonii* Locum infra citatum.

[d] Aliquando in plures Annos ſuſcepta ſunt Vota publica. *Votum quod in proximum Luſtrum* ſuſcipi *mos eſt*, *Collegam ſuum Tiberium* nuncupare *juſſit (Auguſtus) nam ſe quanquam conſcriptis paratiſque jam Tabulis negavit* ſuſcepturum, *quod non eſſet* perſoluturus. Suet. Aug. C. 97.

[e] *Priſco Inſtituto Rebus Divinis Opera datur, cùm aliquid eſt——expoſcendum Voto.* Val. Max. Lib. 1. C. 1.

plicatione,

plicatione, vel Sacrificio Diebus feſtis peragebantur; & poſtquam ritè ſuſcepta eſſent, Tabulis inſcribi vel incidi; deinde obſignata in Templorum Parietibus ſuſpendi [a]; ſæpiſſime etiam Deorum, quibus facta fuerant, Genibus Cerâ affigi, mos poſtulabat. Unde Satyricus [b],

Propter quæ fas eſt genua incerare Deorum.

Atque hinc obitèr Ethnicos Solennes hos Vota ſuſcipiendi Ritus ex Hiſtoriæ ſacræ Fontibus derivâſſe liquet; in quibus ſcilicet *Jacobus* [c] ſe Deo vero Voti Religione devincturus Στήλην, vel Columnam in Rei Memoriam Oleo ſuperfuſo conſecrâſſe legitur. Atque idem de Patriarchæ Voti Occaſione obſervandum eſt. Sicut enim Hic votivam Deo Patrio Aram eo Nomine ſacravit, quod ſe a Fratre fugientem *in Viâ tutum* [d] *præſtitiſſet*; Ita Athenienſes ad Auguſtum palpandum Templum Minervæ ſuæ Ἀρχηγέτιδος [e] (i. e. Auguſto in

[a] *Non ingrata tamen fruſtra Munuſcula Divis*
Promittens tacito ſuſpendi Vota *Labello*. Catull. El. 65.
Legitimè fixis aperitur tota Tabellis
Porticus———Juv. Sat. 12. 100.

[b] Juv. Sat. 10. 55.
Sic Νομίσματα ἔνια ἀργυρᾶ πρὸς τὸν Μῆρον (Ἀνδριάντος) κηρῷ κεκολλημένα—Εὐχαὶ τινὸς—memorat Lucianus. Φιλοψ. p. 830. Ed. Bourd.
Huc etiam Homericum illud Effatum a quibuſdam refertur,
Ἐλὶ ταῦτα Θεῶν ἐνὶ γύνασι κεῖται.

[c] Gen. xxviii. ℣. 18, 22.

[d] Gen. xxviii. 20.

[e] Vid. Chiſhul. p. 201.
De Jovis Urii, ſeu Ὀδηγήτορος etiàm Statuâ. Vid. Chiſh. p. 61.

Actiacâ Expeditione *Viæ* ſe & *Prælii Ducem* præbentis) Titulo conſtruxerunt.

Quicunque ſeſe ſolenni hâc Voti Sponſione obligaverat, exinde ex ſuâ Parte, & ſub Conditione *Reus* [a] *Voti*; accepto autem a Diis Beneficio, *Voti damnatus* [b], i. e. ad Votum ritè perſolvendum obſtrictus eſſe dicebatur. Quâ Obligatione cùm ſeſe expedire [c] vellet, ad Templum profectus in quo primùm ſuſcepta fuerat, Tabulam Votum continentem ſuſtulit, vel (ut *Rutgerſio* [d] placet) dilaceravit, promiſſumque Munus offerendo Voto abunde ſatisfecit; addito inſuper & altero Titulo [e], qui & ſuſcipiendi Cauſam & Solvendi Modum enarraret: Hinc ſolennes illæ in antiquis Monumentis Formulæ, [f] Ευχῆς χάριν, Εὐξάμενος ἀνέθηκε, *Voti compos*, *ex Voto*, V. S. L. M. i. e. *Votum ſolvit libens meritò*, *Dîs meritis* [g], &c.

[a] *Hæc Vox propria Sacrorum eſt ut* Reus Voti *vocetur, qui ſuſcepto Voto ſe Numinibus obligat*; damnatus *autem, qui promiſſa Vota non* ſolvit. Macrob. Sat. L. 3. c. 2.

[b] Virg. Eccl. 5. ℣. 80. Qui tamen (contra Diſtinctionem Macrobianam), & Voti compotem, vel *Damnatum*, etiam *Reum* vocat. Æn. 5. 237. [c] *Me tener ſolvet Vitulus.*—Hor. L. 4. Od. 2.

[d] Ita Rutgerſius—— *Chartâ pia Thura ſolutâ——*
Ponimus——Juv. Sat. 13. 116. interpretatur. Apud Not. Var.

[e] *Ipſe feram ante tuos Munera vota Pedes*;
Adjiciam Titulum, Servata Naso Corinna.
Ovid. L. 2. Eleg. 13. ℣. 24.
—*Vittæ mediam* memoreſque Tabellæ,
Sertaque cingebant Voti Argumenta Potentis. Ov. Met. 8. 743.

[f] Grut. 68. & 73.

[g] *Redduntur* merito *debita Vota* Jovi. Ov. Faſt. L. 5.

Hi Tituli aliquando in Tabulas a Muneribus disjunctas referebantur: Tale fuit [a] Monumentum illud Milesium, in quo Dona a Seleuco Rege & Fratre Apollinis Didymæi Templo dicata enumerantur. Aliquando etiam in ipsis Muneribus (sicut in nostro Χαριστηρίῳ) incisæ leguntur Inscriptiones: Inter Anathemata enim in Monumento supra memorato expressa habentur aurea & argentea Pocula—Επιγραφὰς ἔχοντα; & præ aliis Crater aureus (Ἀπόλλωνος) alter (Ἀρτέμιδος) necnon Cornu (Διι Σωτῆρι) Titulo ornatum. Imò si ab Ogygiâ (ut dicunt) Antiquitate Rem repetamus, ad Tripodas illos provocemus, quos se Thebis vidisse testatur Herodotus [b]; quorumque unus Laii, Cadmi Pronepotis (ut ipse censet) Temporibus haud recentior hunc Versiculum Cadmeis Literis exaratum habuit.

Αμφιτρύων μ' ανέθηκεν ἐὼν ἐκ Τελεβοάων.

Præter Tabulas autem supra memoratas sacris Muneribus affigi solitas, aliæ etiam fuêre, quæ & ipsæ Χαριστήρια & Vota proprio Jure dici poterant; utpote quæ ex Voto oblatæ accepti alicujus Beneficii Historiam pedestri Oratione vel Carmine expressam continebant. Talem *Propertius* [c] se dicaturum esse pollicetur,

[a] Apud Chish. p. 67. vid. & Grut. 84. Rein. p. 200, &c.
[b] Herod. L. 5. c. 58. [c] Prop. Eleg. 21. L. 2. ✝. 43.

Pro quibus optatis ſacro me Carmine damno,
Scribam Ego, Per magnum ſalva Puella Jovem.

Quinetiam ſæpiſſimè fidam Rei totius Deſcriptionem vivis Coloribus depictam Oculis ſubjeciſſe votivas has Tabulas ex Alluſione illâ Horatianâ [a] conſtat,

——— *Quò ſit, ut omnis*
Votivâ *pateat veluti* deſcripta Tabellâ
Vita Senis.

Has pictas Tabulas nullâ Occaſione frequentiùs oblatas, nec ipſa quidèm Vota [b] ab ullis crebriùs concepta invenimus, quam ab Hominibus Iter Mari facientibus; qui poſtquam Vim Tempeſtatis effugiſſent, ſalvique ad Portum perveniſſent, votivas illas præteritorum Periculorum Imagines, adjunctis etiam madidis [c] Veſtibus, quibus ad Littus enatâſſent, in Deorum (Neptuni præcipuè) Templis ſuſpendere conſueti ſunt. Hinc decantatum

[a] Hor. L. 2. Sat. 1. ℣. 33.
——*Poſſe mederi*
Picta *docet Templis multa* Tabella *tuis.* Tibul. L. 1. El. 3.
Tu, qui Deos putas humana negligere, nonne animadvertis ex tot Tabulis pictis *quam multi Votis vim Tempeſtatis effugiunt?* Cic. Nat. Deor. L. 3. §. 37.

[b] *Tum præcipuus Votorum Locus eſt, cum Spei nullus.* Plin. Nat. H. L. 8. c. 16.

[c] ——— *Foliis Oleaſter amaris*
Hic ſteterat, Nautis olim venerabile Lignum,
Servati ex Undis ubi figere Dona *ſolebant*
Laurenti Divo, & Votas *ſuſpendere* Veſtes. Virg. Æn. 12. 766.

illud Horatii ab inauſpicatis Pyrrhæ Amoribus ſatis cùm Periculo elapſi Epiphonema [a],

—*Me* Tabulâ *Sacer*
Votivâ *Paries indicat* uvida
Suſpendiſſe *potenti*
Veſtimenta *Maris Deo.*

His ita de generali Donariorum Hiſtoriâ fuſiùs explicatis ad Χαριςήριον *Eſtonianum*, unde eſt orſa, revertatur Diſſertatio noſtra. Authorem ejus *Archidamum*, e Regiâ Archidamiorum apud Spartanos Proſapiâ eodem fortaſſe Jure, quo Cecropium [b] ſuum a Cecrope Athenienſium Rege *Tomaſinus*, deducere poſſemus. Sed nobis nec licet, nec libet eſſe tam acutis—[c] *Nec ſcire fas ſit omnia.* Probabiliore ſane Conjecturâ Archidamum noſtrum Iſidis vel Æſculapii apud Smyrnæos Sacerdotem fuiſſe aſſeramus; atque adeo fortaſſe Medicum; ex Cl. nimirùm [d] *Meadi* ſententiâ, qui Numinibus iſtis Medicæ Arti divinos ſuos Honores debentibus Medicos etiam Ἱερέας electos fuiſſe colligit: ſed expectanda eſt Numiſmatum Autoritas, ut hunc noſtrum iis, qui iſto Sacerdotio Smyrnæ perfuncti a Viro doctiſſimo [e] exhibentur, pro certo adjiciamus.

[a] Hor. L. 1. Od. 5. [b] Vid. Tom. in Vot. Cecropii. [c] Hor. L. 4. Od. 4. [d] Diſſert. de Numiſ. &c. p. 56. [e] Ibid. p. 27.

Ad hujus Monumenti Ætatem eruendam parùm Lucis ex suo ipsius Testimonio educi potest, in quo scilicèt nulla Temporis Nota, Magistratuum Titulis aliquando designari solita, occurrit. Quâ tamen Verborum Parsimoniâ tantum absit, ut genuinæ ejus Antiquitatis Fides diminuatur, ut eâ potiùs commendata sisti debeat: Quippe quæ vel summæ Vetustatis Morem egregiè sapit. Adde, quòd nec Materia [a] ejus, nec Figura simplex & unum duntaxat spirans a priscis illis Sæculis abhorrere videantur, in quibus & Dii ipsi informes [b] Lapides, vel fictiles [c] stetère. Utcunque verò Monumenti nostri Ætatem Ærâ Christianâ multo inferiorem esse haud sinit primæva (Σ) & (E) in (C) & (Є) nondum mutatorum [d] Forma; quæ Mutatio sub primis Augustorum Temporibus invecta paulatim ubique invaluit, priscâ horum Characterum Figurâ Sæculo quinto (ut conjicit *Cl.* [e] *Montfauconius*) penitùs exolescente.

[a] Nestoris solium—ξεστοὶ λίθοι. Odyss. Γ. ℣. 406. & Phæacum. Odyss. Θ. ℣. 6.
Veterum Sellarum Simplicitas exhibetur apud Gorlæum Dactyl. V. 2. Gem. 272.

[b] Ἀργοὶ λίθοι.———Pausan. l. 7. p. 441. Ed. Han.
Ἀνδριάντας Στηλῶν. Vocat Cedren. apud Marsham. Can. Chron. quem vid. p. 56.

[c] Plin. Nat. H. l. 35. Juven. Sat. 11. ℣. 116.

[d] Perperàm Reinesius in hâc Inscriptione proferendâ Sigma Lin. 1. Figurâ (C) exprimit.

[e] Palæog. Græc. l. 2. p. 173.

Quod

Quod ad recentiorem Χαρίσηρίε nostri Notitiam spectat, fuit unum e Marmoribus Arundellianorum Nomine per totum Orbem celeberrimis; quorum plurima, (ea præcipuè quæ Inscriptiones Græcè incisas habuêre) *Gassendus* [a] narrat fuisse primùm *Cl. Peireskii* Operâ detecta erutaque per Samsonem quendam illius Negotia Smyrnæ procurantem: sed convehenda cùm jam essent, aliquâ Turcarum vendentium Fraude Samsone in Carcerem conjecto, Marmora correpta ibique detenta fuerunt; donec tandem *Guil. Pettæus* [b] nostras, cui id Negotii ab Illustrissimo D^no^ *Thomâ Arundeliæ Comite* demandatum est, pretiosissimas has Antiquitatis Reliquias redemptas in Angliam transtulit, A. D. 1627. Sed brevi post obortâ Civilis Discordiæ Flammâ, cùm in Hortis Arundellianis Londini, (pulsis inde Dominis) diu neglecta jacuerint hæc Marmora, eorum multa aut furtim surrepta, aut Servorum Incuriâ corrupta, aut a Lapicidis ad Ædes reficiendas adhibita fuêre; reliquorum tandem plusquam 130, (sed quæ vix ultra dimidiam Partem eorum confecerunt, quæ Cl. *Arundeliæ Comes* collegerat,) Academiæ Oxoniensi a Nepote ejus Honoratissimo D^no^ *Henrico Comite Mareschallo* & postea *Norfolciæ Duce* donata sunt A.D. 1667. Cætera Portio, eaque nec Numero nec Pretio exigua, ut-

[a] Vit. Peiresk. p. 140. [b] Prideaux. Præf. in Marm. Arundell.

pote

pote quæ (præter hoc Χαριστήριον) haud paucas melioris Notæ Statuas, cum Capitibus, Altaribus, Sarcophagis, &c. continebat, Honoratiſſimo D^no^ *Baroni* de *Lempſter* a Norfolciæ Ducis ſupra memorati Viduâ poſtea divendita, nunc in Filii ejus Prænobilis D^ni^ *Comitis* de *Pomfret* Cimeliis conſervatur.

Cum itaque Χαριστήριον noſtrum Smyrnâ anteriore Sæculo Authoritate ſatìs probabili muniti deduxerimus, cur non in hâc ipſâ Urbe primitùs depoſitum fuiſſe ſtatuamus? Iſidis enim Cultum non tantùm in Æthiopiam [a] & Indiam, ſed etiam in Aſiæ Minoris Oras victricia Oſiridis Arma intuliſſe videntur; Urbes inſuper maritimæ, qualis fuit [b] Smyrna, hanc Religionem a Phœnicum Mercatoribus Annonam ex Egypto in totum ferè Terrarum Orbem deportantibus accepiſſe poterant: Quocunque verò de Fonte hæc Superſtitio in Populum Smyrnenſem defluxerat, certùm eſt Iſin cùm Nemeſi conjunctam, tanquam geminam Urbis Tutelam, in antiquis Smyrnenſium [c] Numiſmatis exhiberi. Quinetiam Templum hìc olim hanc Deam habuiſſe conſtat, in quo Illi ac Serapidi ſe Sacrificia obtuliſſe diſertè tradit Ariſtides [d] Rhetor.

[a] Vid. Fontenell. Diſſert. Hiſtoire de l'Acad. des Inſcript. vol. 5.
[b] 'Αλιζείτων a Callimacho dicta, Not. in Hym. Dian.
[c] Vid. Patin. p. 5. & 290. necnon Numiſm. a Cl. *Meado* prolata in Diſſert. de Num. quibuſd. &c.
[d] Orat. Sac. 3. Tom. 1. p. 320. Ed. Jeb.

Hoc

Hoc Monumentum e Græco Marmore candido, & latis Bracteis interlucente conſtans ſimplicis Sellæ ſpeciem habet: cùmque alto Dorſo, & Lateribus in Brachiorum ſuſtentacula modicè aſſurgentibus inſtruatur, veterum [a] Θρόνους ἀνακλίντους vel Κλισμοὺς Formâ quodammodo refert, in quibus ſtromatis plerumque ornatis, convivantes, (ingenuæ [b] nimirùm Sortis), antiquiſſimis temporibus ſediſſe ex Homero [c] patet. Et ſi cæteras hujus Sellæ Qualitates perpendamus, quòd ſcilicet nullis in Dorſo, Lateribus, vel Baſi Interſtitiis excavetur, uniuſque tantùm Corporis continendi capax ſit, *Servianam* [d] Solii Regalis Definitionem facile nobis in Mentem revocat. *Eſt Solium* (inquit) *veluti Armarium de uno Ligno ad Regum Tutelam factum, ſecundùm alios a Soliditate dictum vel (ſecundum Aſperum) quòd ſolum unum capiat.* Niſi forſan ſolidis iſtis [e] Sellis noſtram potiùs componere par eſſet, in quibus olim ſedebant Auſpicia de Cœlo captantes; vel quæ [f] Pontificis maximi Uſui

[a] Plut. apud Chimentell. Marm. Piſ. p. 141.

[b] Athen. l. 5. c. 6. Θρόνον μόνον ἐλευθέριον Καθέδραν vocat.

[c] Χρυσεοῖσιν ἐπὶ Κλισμοῖσι κάθιζον. Iliad. Θ. 436.
Ἑξείης ἕζοντο κατὰ Κλισμούς τε Θρόνους τε. Odyſſ. K.

[d] Servius in Virg. Æn. 7. ℣. 169.

[e] Vid. Feſtum in *Solidæ* & *Silentio ſurgere*. Sellas ab auſpicante uſurpatas ideò ſolidas fuiſſe conjicitur, ne forte quid in ſedendo, aut dum ſedere vellet, Motu Sellæ dejicéret, & Strepitu Vitium Auſpicio faceret. Dacier. Not. in Feſt. *Silentio ſurgere.*

[f] Hujuſmodi Sellæ Ectypon, vid. apud Hiſtoire de l'Acad. des Inſcript. Tom. 9. p. 149. 4to.

ſolennibus

ſolennibus quibuſdam Occaſionibus (ut videtur) deſtinatæ erant.

Et ſi ex hâc Comparatione obitèr eluceat hujuſce Χαριϛηρὶϰ cum Offerentis, (viz. Archidami Sacerdotis) Perſonâ convenientia; nec Deorum, quibus offerebatur, Dignitati minùs accommodatum eſſe aliunde evinci poteſt. Ethnici quippe (ſacrarum forſan Literarum [a] Lumine adducti) Deos ſuos (præcipuè [b] *majorum Gentium* quos vocant) ſedentes plerumque exhibere amabant. Hoc Poſitu Summus ille

—*Divûm Pater atque Hominum Rex.*

a Poetis [c], Pictoribus [d], & Statuariis [e] expreſſus invenitur. Hinc etiam tritum illud Junonis Epitheton Homericum Χρυσόθρονος. Forſan, quòd hic Geſtus Sapientiam & Gravitatem argueret; quare in Minervæ Signis præcipuè eum obſervatum fuiſſe [f] ex Euſtathio diſcimus. Conſtantiæ [g] etiam & Securitatis vel Pacis Figuræ ſedentes in Numiſmatis repræſentantur. Hinc [h] Sella, ſicut inter Ho-

[a] Exod. xxv. ℣. 22. Pſal. xcix. 1, &c.

[b] Lipſius apud Figrel. de Stat. p. 151.

[c] Virg. Æn. 10. 116.

[d] Viz. Zeuxide apud Plin. l. 35. c. 36.

[e] Jovis Babylonii Effigies apud Herod. l. 1. p. 75.

[f] Apud Maffeium in Expoſitione Stat. Roſſian. p. 75. Sic Strabo l. 3. Apud Arnaud. de Dîs Παρεδ. c. 12.

[g] Vid. Ducis Croiaci Numiſm. Tab. 19. 8. T. 23. 4. & T. 27. 15.

[h] *Et* Sellam *Regni Trabeamque Inſignia noſtri.* Æ. 11. ℣. 334.

mines Regiæ Dignitatis Indicium, ita Æternitatis[a] & immensæ Potentiæ[b] Emblema inter Deos extitit; adeò ut proprio alicujus Numinis[c] Attributo insignita, veram ipsius Personam Majestatemque satis referre existimata est.

His Præmissis nulli mirum videri potest, quòd inter solenniora Munera Dîs offerri solita, Sellæ etiam variarum Figurarum Locum obtinerent. Harum forsan Species vetustissima Tripodes censeri possunt, Apollini imprimis sacri, utpote Oraculorum Usui præcipuè inservientes. Cæteras autem hujus Generis longè exsuperavit Τριποδήϊος[d] Ἕδρη Delphica Oraculorum Celebritate toto Orbe decantata. Hæc quidèm Sellarum Apollini Sacratarum Species maximè usitata; nec tamen unica habenda est. Huic enim Deo Solium[e] Regium Ἀξιοθέητον Midas Phrygiæ Rex obtulisse traditur. Nec minùs grata fortasse Phœbo Poeseως Deo fuit *Pindari*, Lyricorum Poetarum facilè Principis, [f] Sella ferrea Delphis asservata; in quâ summus ille Vates sedere, & Carmina omnia quæ in Apollinis Honorem composuerat, cantando efferre solitus est. Hæc verò Donaria cum suis Numinibus Edax

[a] Croiaci Num. T. 43. 19. [b] Maffei. Expos. Gem. Antiq. Vol. 2. p. 62. [c] Viz. Solium cum Fulmine, Gem. Antiq. Vol. 2. p. 25. cum Pavone Croiac. Num. T. 44. 16. &c. Pro Jove, Junone, &c. [d] Callim. Hymn. Del. v. 90. vid. etiam Spanh. in Loc. [e] Herod. Clio. p. 6. Ed. Steph. [f] *Pausan.* l. 10.

D jamdiù

jamdiù abölevit Vetuſtas; reſtat autem adhuc (ſi Viatoribus Fides habenda ſit) maximè inſigne hujuſmodi Monumentorum Exemplum juxta *Adulen* maritimam *Æthiopum* Urbem; Marmorea ſcilicet Sella [a] ſummo Sculpturæ Artificio elaborata, quæ a *Ptolemæo Evergete*, cujus Res geſtas inſcriptas exhibet, Marti Patri ſuo dicata fuit.

Inter Romanos, qui Deos colendi Ritus, (imò & Deos ipſos) a Græcis mutuati ſunt, eandem ſacrorum Munerum Speciem obtinuiſſe exinde conſtat, quòd inter cæteros divinos honores *Cæſari* a Senatu delatos, *Sedem* [b] *Auream* in Curiâ locatam, & in Theatrum introductam referant Hiſtorici. Mitto Germanici Sellam [c] Curulem inter Auguſtales ſodales poſt Mortem poſitam; necnon Carpentum, ſeu Thenſam [d] a Caligulâ Matri ſuæ Agrippinæ inter Deos relatæ conſecratam; in quâ ſcilicet Divæ Imago collocata in Ludis Circenſibus illius etiam Honori deſtinatis traduceretur. Adeò denique nota fuit hujuſce Attributi cum Apotheωſi Conjunctio, ut Mortalem

[a] Hujus Sellæ Ectypon, vid. apud *Chiſh. in Monument. Adul.* p. 76. [b] —Τὸν Δίφρον καὶ Στέφανον—ἐξίσε τοῖς τῶν Θεῶν— Dio. l. 44. p. 243. Ed. Leunclav.

Ampliora humano Faſtigio decerni ſibi paſſus eſt (Cæſar) SEDEM AUREAM in Curiâ. Suet. *J. Cæſ.* c. 76. [c] Tac. An. 2.

[d] Hæ Thenſæ Ἀπῆναι dictæ. vid. Num. Commodi apud *Spanh.* Not. in Callim. Lav. Pall. v. 3. Talem fuiſſe Junonis Currum Æn. 1. 21. memoratum cenſet *Ruæus* in Loc. Thenſæ Ectypon vid. apud Sueton. Pitiſci. J. Cæſ. c. 76.

in

in Deorum Numerum inſcribendum hâc Periphraſi deſignat *Plinius* [a], *Illi radiatum Caput, & Media inter Deos* SEDES *Auro ſtaret, aut Ebore.*——

Quod ad ſacrarum harum Sellarum uſum ſpectat, præter Templorum Ornamentum, in ſolennioribus Feſtis Deorum Imagines in illis componebantur, ut ſacris intereſſent Epulis. Huic Uſui inſerviîſſe Lectulos [b] illos ſacros & ſplendidè inſtructos, qui paſſim ab Hiſtoricis in Templis deſcribendis memorantur, notiſſimum eſt; atque idem etiam in Sellis (ſaltèm apud Romanos) obtinuiſſe [c] *Val. Maximi* Teſtimonio confirmatur, *In Jovis Epulo ipſe in Lectulum, Juno & Minerva in* Sellas *ad Cœnam invitantur.* Qui Ritus *Lectiſternii* vel Pulvinaris [d] apud Veteres; *Selliſternii* [e] etiam Nomine apud Tertullianum, Feſtum, *&c.* deſignatur.

Si verò ſacræ Sellæ cæteris Diis nec indecorè nec incongruè offerrentur, Iſidi certò, quæ eadem

[a] Paneyg. p. 97. Ed. Catan. vid. *Lipſ.* in Loc.

[b] Κλίνη ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς Tegeæ. Pauſ. l. 8. p. 695. Μεγάλη Κλίνη εὖ ἐστρωμένη—In Jovis Beli Templo. *Herod.* l. 1. p. 75, &c.

[c] l. 2. c. 1.

[d] Hor. L. 1. Od. 37.

——Saliaribus
Ornare Pulvinar Deorum——Dapibus.

Lectiſternii Figuram vid. apud Montfauc. Ant. Vol. 5. L. 2.

[e] De *Selliſternio*, vid. Chimentell. p. 170, 171, 172.

cum [a] Tellure fuiſſe cenſebatur, adeòque ex veterum Philoſophiâ Motûs omninò expers, potiore Jure attribuendæ ſunt. Atque equidèm hanc Deam Sedentem pleraque exhibent [b] Numiſmata; necnon [c] Monumenta in Doctorum Cimeliis conſervata: Tabula imprimis Ægyptia illa *Menſa Iſiaça* [d] appellata; utpote quæ præcipuas hujus Deæ Cultûs Cærimonias juſto Ordine & ſummâ cum Fide exprimit. Quinetiam Telluris Effigiem in Cereris Templo ita [e] poſitam memorat Pauſanias [f]; eodem etiam Geſtu gaudent cætera Numina Iſidi & Telluri ſynonyma, viz. magna [g] Mater, vel Cybele, Ops [h] Veſta [i], &c. prout in Numiſmatis antiquis repræſentantur. Quid, quòd & Solium Lapideum Matri Deûm vel Cybele Acrocorinthi dicatum fuiſſe refert *Pauſanias* [k]: Veſtæque ſolenne fuiſſe Do-

[a] *Iſis junctâ* (viz. cum Serapide) *Religione colebatur, quæ eſt vel Terra, vel Natura Rerum Soli ſubjacens. Macrob.* Sat. l. 1. c. 20. Hinc *Iſis* Καρποτόκος. Antholog. l. 4. & *Fructifera.* Inſcript. apud Tomaſin. p. 75.

[b] Patin. p. 197. & 201, &c.

[c] Vid. Præ aliis Iſidis Effigiem apud *Pocockium*, Ægypt. Deſcrip. p. 212. quam tribus adhinc Annorum millibus confectam fuiſſe conjicit Vir doctiſſimus.

[d] Vid. Mont. Antiq. v. 2. p. 2. c. 2dm & Pignorium de Men. Iſiacâ.

[e] Cùm ergo *Ovidius* Veſtæ pro Tellure acceptæ Nomen a *Vi—ſtando* deducere amet. Faſt. 6. ℣. 267.

Stat Vi Terra ſuâ, Vi—ſtando Veſta vocatur.

Non particularem aliquem ſitum, ſed generalem tantùm Quietis vel Stabilitatis Ideam deſignare vult. Vid. *Dacierii* Not. in Hor. L. 1. Od. 9. *Stat nive.*———

[f] l. 7. p. 439.

[g] Croiaci Numiſm. Tab. 48. 18.

[h] Tab. 52. 6.

[i] Tab. 19. 11.

[k] *Pauſ.* l. 2. p. 121.

narium Sedem curulem in Veſtibulis Templorum poſitam e Nummis Lipſianis colligit [a] *Chimentellus*; idque eo valebat (ut cenſet Vir Doctiſſimus) ut ſtabilitatem Veſtæ [b], ſeu Terræ denuntiaret.

Et ſi in Χαριςηρίȣ ſui Figurâ conſtituendâ Iſidis, quam Superſtitionis Ægyptiacæ Centrum nuncupat *Montfauconius* [c], Conditionem imprimis reſpexiſſe videatur *Archidamus* noſter; nec ideo Oſirin neglexiſſe exiſtimandus eſt. In Hieroglyphicis enim Emblematis hujus Dei Thronus [d] regali Tiarâ vel Sceptro, vel utroque inſtructus ſæpiſſimè conſpicitur; & Soli, qui idem ac [e] Oſiris, Solium vel Currum attribuunt Poetæ; nec Figurâ forſan noſtræ Sellæ multùm diſcrepantem, ſi [f] *Chimentello* aſſentiendum eſt, qui eum per *Solidas Sedes* ab Ovidio [g] deſignari cenſet,

Dum licet, & Solidis etiam nunc Sèdibus adſtas.

Utcunque verò de hujuſce Donarii Formâ ſtatuamus, certè in Ornamentis ejus accommodan-

[a] Marm. Piſan. p. 42.
[b] ——*Veſta eadem quæ Terra.*——Ov. Faſt. L. 6. ỳ. 267.
[c] Mont. Antiq. Vol. 2. p. 2. c. 2.
[d] Hiſtoire du Ciel. Vol. 1. c. 10.
Inter Inſignia Oſiridis exhibetur Tripos. Gorlæ. Dact. Vol. 2. p. 396.
Tripos Serapidis Imagini ſubjectus in Manu Votivâ apud Cauſ. Gron. Antiq. Græc. Vol. 12.
[e] *Nec in occulto eſt, neque aliud eſſe Oſirim quam Solem.*—Macrob. Sat. l. 1. c. 21. Vid. *Selden.* de Dîs Syr. p. 53. 149. 150.
[f] Marm. Piſ. p. 76. [g] Metam. l. 2. v. 147.

dis

dis Osiridis Honori satis prospexisse Authorem clarissimè evincunt duo illi Gryphes [a] Basin utrinque Satellitum Ritu stipantes. Quale Portentum huic Deo in Tabulâ Ægyptiacâ famulatur; quinetiam in infimâ Isiaci Throni Parte ibidèm expressum supra Caput Stellam Solis, vel Osiridis Indicem gestat. Hinc etiam Gryphas Phœbi currui aliquando adjungunt [b] Poetæ: quibus concinunt Pictores [c] Indici, Sculptores [d], Numismata [e], multaque alia Monumenta, quorum Enumeratio Lectori Nauseam moveret.

Rationem autem Mythologici hujus Commenti (viz. Gryphis) Physicam hanc reddit *Masseius* [f], viz. Quòd hoc Animal e Leone & Aquilâ, hoc Volucrum, illo Ferarum Principe compositum, Solis in cæteros Planetas Imperium aptè denotat:. Adde, quòd hujus Dei Rabies & indomitus Furor immani istorum Animalium Rapacitate optimè exprimatur.

Nec metuendum est, ne singulare hoc nostrum Donarium inter Isin, Osirin, & Anubin disperti-

[a] Vid. Pignor. de Mens. Isiac. c. 3. & Montfauc. Antiq. Vol. 2. p. 2. l. 2. c. 1, 2.

[b] ——*Phœbus adest, & Frænis Grypha jugalem*
Riphæa repetens Tripodas detorsit ab Axe.
Claudian. Panyg. Honorii.

[c] Apud Pignor. c. 3. [d] Spon. Miscell. p. 3.

[e] Viz. Urbium Asiaticarum Apollini Devotarum. Spanh. Num. p. 123. Lampas Bartoli 15. Part 2, &c. Chishul. p. 90.

[f] Expos. Stat. Rossian. p. 16.

tum Lites excitaret, quales olim inter Apollinem & Herculem Tripos a *Pausaniâ* [a] memoratus: Tria enim hæc Numina arctissimo illo Societatis vel Cognationis [b] Vinculo conjuncta sunt, quibus Θεοὶ Πάρεδροι [c] vel Σύνεδροι apud Græcos, & *Consentes*, *Socii*, &c. apud Latinos. Adeòque non tantùm in ejusdem Templi, Aræque Communione consenserunt, (unde [d] Σύνναοι & Σύμβωμοι dicuntur) sed etiam ipsam Imaginum vel Personarum Compositionem amicissimè perpessi sunt, ut ex Signis [e] *Pantheis* dictis liquidò constat.

Et si Πάρεδροι vel Σύνεδροι dicantur hi Dii, latiore nimirum (τȣ) Ἕδρα vel Ἕδος sensu, quo pro Templo [f], Altari [g] vel Imagine [h] aliquando usurpatur; multo magis propriore istâ Vocabuli Notatione, quâ [i] *Sedem* vel *Sellam* designat; sive sit Lectulus [k] vel Sponda, qui horum Numinum Ima-

[a] *Pauf.* l. 10. p. 633. [b] Unde Ἀδελφοὶ dicta sunt. Inscript. Grut. p. 1073. ΘΕΟΙΣ ΑΔΕΛΦΟΙΣ ΣΥΝΘΡΟΝΟΙΣ ΤΟΙΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΘΕΟΙΣ. [c] Vid. *Arnaud.* de Dîs Παρεδ. c. 15. & passim. [d] ΙΣΙΔΙ, ΣΕΡΑΠΙΔΙ, ΑΝΟΥΒΙΔΙ, ΑΡΠΟΚΡΑΤΕΙ ΘΕΟΙΣ ΣΥΝΝΑΙΟΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΩΜΟΙΣ. Apud Arnaud. p. 96. [e] Apud *Spon.* Prif. p. 19, 20.

[f] *Inscript. Herod. Attic.* ℣. 19. Apud *Arnaud.* c. 12. Ἕδρα pro *Penetrali.* Spanh. Not. in Callim. Lav. Pall. ℣. 33. Sic—*Sacræ Sedes*—pro Templo—Ov. Met. l. 15. ℣. 728.

[g] Æschyl. Suppl. ℣. 510. [h] Æsch. Suppl. ℣. 504. secundum Arn. c. 12. [i] Viz. Ab Ἕζω vel Ἕζομαι, *Sedeo*, deductum. [k] Talis Lectuli Figuram vid. in Lampade Bellori apud Montf. Ant. Vol. 5. p. 2. c. 5. in quo scilicet Serapis, Isis, Diana, & (fortasse) Venus decumbentes conspiciuntur.

gines

gines ſimul accumbentes contineret; vel Sella ſimplex (qualis hæc noſtra) illis junctâ Religione conſecrata; quæ & ipſa, cùm unam ſaltem Imaginem [a] communibus illorum omnium Inſignibus inſtructam poſſit recipere, totius etiam Συζυγίας complectendæ capax habenda ſit.

Quicquid autem de Poſſeſſione Uſuque Statuendum ſit, communis ejuſdem Donarii his Numinibus Conſecratio cum intimâ eorum [b] Neceſſitudine ſuprâ Explicatâ optimè convenire, ſi non Conditione aliquâ eam conſequi, videatur. Id Græcis ſolenne fuiſſe ex *Euripide* colligit Vir [c] doctiſſimus, apud Quem [d] Helena Σύνθακος (vel Πάρεδρος) Διοσκούροις facta cum illis etiam Libationum pro More Particeps futura exhibetur. Non alitèr Argonautæ [e] Cybele Sacra facturi Παρέδρους ejus Deæ *Titian* & *Cyllenum* ad eorundem Communicationem vocant. Græcos autem hunc Morem, quemadmodum & ſociam [f] ejuſdem Templi Aræque pluribus Diîs Dedicationem; necnon multiplicis Simulachrorum Combinationes [g], quæ omnia inter illos,

[a] Talis fuit illa Serapidis dicta Alexandriæ poſita. — *Spon*. Miſc. p. 20. [b] Vid. *Arn*. de Dîs Παρ. c. 16. [c] Arn. ib.
[d] Confer. Oreſt. ✝. 1637. & Hel. 1683. [e] Apollon. Rhod. l. 1. ✝. 1125. [f] Exempla vid. apud *Arnaud*. c. 10.
Aræ Athenis omnibus Europæ, Aſiæ & Africæ Dîs poſita— *Selden*. *Syntag*. Prol. c. 3. [g] Hermis ſcilicet cum Pallade, Hercule, Aphrodite, Anubide, &c. Spon. Miſc. §. 1. Art. 4. Cum Hercule & Pane ſimul, quod indicat Epigraphe illa,
Τρισσοὺς Ἀθανάτους χωρεῖ λίθος—Anthol. l. 4. apud Arn. 80.

illos, & postea inter Romanos[a] invaluêre, ab Ægyptiis accepisse nemo in his Literis vel mediocritèr versatus dubitare potest.

Quod ad Occasionem hujusce Χαριστηρίου offerendi spectat, eâ de Re in Inscriptione ipsâ prorsus siletur; nisi quòd e generali Nominis Notatione ob acceptum quoddam Beneficium sacratum fuisse constat. Cùm verò ab [b] universali Isidis & Osiridis Naturæ Attributorumque Ratione evenerit, ut innumeri Mortalibus [c] benefaciendi Modi illis sint adscripti, ne in nimìs latum Conjecturarum Campum excurramus, duas tantum Ἐυεργεσίας Species, quibus præcipuè pollebant hæc Numina, recensebimus; quarumque unam aliquam hoc Donarium promeruisse verisimillimum est.

Prima sit præsens Isidis in Mari periclitantibus sublevandis Favor. Hæc Dea apud Ægyptios Velificia [d] primùm excogitavisse dicitur, adeoque tanquam Navigandi Artis inventrix agnoscebatur [e]. Nec mirum est igitur, si Cursum Mari

[a] Capitolium Jovi, Junoni, & Minervæ dicatum. Dion. Hal. l. 4. *Apud Latinos passim repertæ sunt Aræ factæ Dîs Deabusque omnibus.* Selden de Dîs Syr. Synt. Prol. c. 3. [b] Isis Μυριόμορφος. Anthol. Græc. l. 4. & Μυριώνυμος. *Grut.* p. 83.—*Una quæ es omnia Dea Isis*. Inscript. apud Grut. 82. *Titulorum varietate vel* Πολυωνυμίᾳ *Capi Deos—maximoque inde affici Honore* (Ethnici) *putabant, quòd multiplex Potestas & Imperium ita agnosceretur*. *Seld.* de D. Syr. Synt. Prol. c. 3. [c] *Osiris vel Omphis* Ἐυεργέτην *Sonat*. *Seld.* Synt. 1. c. 4. [d] Hygin. Fab. Ult. apud Tomas. p. 75.

[e] Isis de Seipsâ.—*Quæ Maris salubria Flamina—Nutibus meis dispenso.*—Apud Apuleïum Met. l. 11.

E auspi-

auſpicantes huic præcipuum Cultum exhibuiſſe; & cùm emenſo Curſu ſalvi ad Terram appuliſſent, Χαριστήρια [a] ſolviſſe inveniantur. Hinc Iſidi Templum [b] *Pelagiæ* Nomine ſacratum. Quinetiam in ejus æque ac in Neptuni Fanis Tabulas elapſi Periculi Circumſtantias exprimentes a Naufragis appenſas fuiſſe teſtatur illud *Satyrici* [c],

> ——*Pars dira quidèm, ſed cognita multis,*
> *Et quam* votivâ *teſtantur* Fana Tabellâ
> *Plurima.* Pictores *quis neſcit ab Iſide paſci?*

Nec Mari tantùm, ſed & Terrâ Iter inſtituentes ſalutarem horum Numinum (ut credebant) Tutelam experti, ad patrios Lares reverſi Munera ſacra iis obtuliſſe videntur. Hujus forſan Generis fuit Marmor [d] illud Romæ repertum duorum Pedum Figurâ inſculptum, & Iſidi ſacrum: Oſiridi etiam, quem & *Corporum* [e] *(adeoque Itinerum) uniuſcujuſque Gentis*; *Virium item ac Roboris Ductorem eſſe ſive Ducem obtendebant Hierophantæ*, eundem Honorem habitum fuiſſe ex Inſcriptione [f] alterâ a *Reineſio* prolatâ colligi proclive eſt.

[a] Ἐκβατήρια. Sic Templum Apollinis Ἐπιβατηρίου a Diomede conſtructum fuit poſtquam Tempeſtatem effugiſſet.—Pauſ. l. 2.
[b] Pauſ. l. 2. p. 93. [c] *Juv.* Sat. 12. ℣. 26. [d] Apud Tomaſ. p. 75. [e] Vid. Triſmeg. apud Seld. de D. Syr. Synt. 1. c. 4. [f] Rein. p. 243.—ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ ΣΕΡΑΠΙΔΙ (qui & Oſiris Pign. Menſ. Iſ. c. 1.) ΕΚ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΟΛΛΑΧΙΣ ΣΩΘΕΙΣ.

Et

Et quidni in hanc Classem præsens Χαριστήριον referremus? Quid enim magis idoneum grati Animi Testimonium ob Pericula & Labores Terrâ Marique cum Incolumitate divinitùs superatos excogitari poterat, quam Κλισμὸς, isti nimirùm similis, in quo Archidamus noster post dura Viæ Mala fessum Latus reponens Euphonema illud Catullianum [a] decantaret,

> *O quid solutis est beatius Curis,*
> *Cùm mens onus reponit; ac peregrino*
> *Labore fessi venimus Larem ad nostrum;*
> Desiderato*que acquiescimus in* Lecto?
> *Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.*

Altera Isidis [b] Virtutis ei cum Serapide (vel Osiride) & Æsculapio communis Species, & quæ (secundum aliquos) vel ipsâ hominis [c] Notatione designatur, in Morbis sanandis sese prodidit. Ægrotos [d] enim in ejus ac Serapidis Templis poni mos erat, ut per Insomnia Monita de Morborum Curatione acciperent, eoque [e] Nomine hanc Deam a toto Terrarum Orbe cultam fuisse testatur Diodorus. Cui

[a] Catull. Carm. 31. [b] ISIDI SERAPIDI VOTO SUSCEPTO PRO SALUTE SCAPULÆ. Inscript. Grut. p. 84.
[c] Isis ab *Asa* Arab. *sanare* deducit *Blasius* apud *J. Olivam* in Marm. Isiac. p. 36. [d] *Quid convenit ægros a Conjectore Somniorum potiùs quam a Medico petere Medicinam? An Æsculapius, an Serapis potest præscribere per Somnium Curationem Valetudinis.* Cic. de *Div.* l. 2. [e] Δία ϗ ἐν ταῖς Θεραπείαις ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΝ. Diod. Sic. l. 1. Hinc Inscript. ISIDI SACRUM EX MONITU EJUS. Tomas. p. 216.

fidem

fidem faciunt Manus[a] votivæ, aliaque Monumenta ei *Salutaris*[b] Titulo, Donaque *Pro Salute*[c] (vel Ζῶϛρα) dedicata. Talia in Templo Isidis frequentia fuisse a *Tibullo*[d] accepimus,

Nunc, Dea, nunc succurre mihi; *nam* posse mederi
Picta *docet Templis multa* Tabella *tuis*.

Talia & *Ovidius*[e] ei pro Corinnæ Salute recuperatâ se oblaturum pollicetur,

Ipse ego Thura dabo fumosis Candidus Aris:
Ipse feram ante Pedes munera Vota *tuos*:
Adjiciam Titulum.——

His ita positis, si statuamus Archidamum nostrum a Morbo convaluisse, & in Animo persuasum habuisse se id Beneficii communi Isidis & Osiridis Auxilio acceptum referre debere, hinc novum quoddam hujusce Χαριϛηρίȣ Proprietatis Argumentum elicietur: Quòd sicut e priori Hypothesi Sellam, Quietis Symbolum, Sacerdotem nostrum iis Numinibus dedicare par esset, quæ Illi confecto peregrinandi Tædio grata otia fecerant: Ita ex hâc alterâ, ejusdem etiam Figuræ Munus iis offerre maximè conveniret; scilicèt ad Lectulum istum aliquo modo exhibendum, in quo quondam ægrotus decubuerat, & a cujus Custodiâ satis molestâ eorum Ope salutari fuerat liberatus.

[a] Apud *Corsicum Gron. Antiq. Græc.* Vol. 12. [b] Grut. p. 83. [c] Tomasin. p. 220, &c. [d] L. 1. El. 3. [e] L. 2. Eleg. 13. V. 23.

F I N I S.